

Przyppkowski, Tadeusz

Posiedzenie Międzynarodowej Komisji Inwentarza Zabytkowych Przyrządów Naukowych w Brukseli

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 8/4, 621-622

1963

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

publicznie po raz pierwszy, jak np. projekty hut w Białogonie i w Samsonowie, które niedawno dopiero zostały przekazane do Polski z archiwów radzieckich.

Lokalizacja wystawy o powyższej tematyce właśnie w Bobrzy była podyktowana przemysłowi tradycjami tej miejscowości. Jak wiadomo, w pierwszej połowie XIX w. miała tu powstać największa wówczas huta w Królestwie Polskim. Rozpoczęta budowa tego obiektu nie została zakończona, nawet jednak te fragmenty konstrukcji inżynierskich i budynki administracyjne, które zbudowano, a które przetrwały do dnia dzisiejszego, świadczą o wielkości i rozmachu inwestycji. Bezpośrednia łączność tematyczna wystawy z tymi zabytkami jest więc oczywista, mieści się ona zresztą w jednym z budynków wzniesionych dla potrzeb huty.

Przy okazji otwarcia wystawy odbyło się spotkanie grupy działaczy kulturalnych i społecznych z Warszawy i Kielc, w czasie którego wysunięto inicjatywę wykorzystania zabytkowych budynków w Bobrzy dla ośrodka pracy twórczej, przeznaczonego przede wszystkim dla inżynierów i techników rencistów, którzy znaleźli tu nie tylko zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, ale również warunki dla dalszej pracy w swoich specjalnościach.

Jerzy Jasiuk

KOMISJA NAUKOZNAWCZA PAN

Sekretariat Naukowy PAN powołał w dn. 16 VII 1963 r. Komisję Naukoznawstwa pod przewodnictwem prof. I. Maleckiego. Do zadań komisji należeć ma inicjowanie i koordynowanie badań naukoznawczych, a w szczególności badań związanych „z metodyką pracy badawczej, z klasyfikacją nauk, z metodologią planowania badań naukowych, z rozwojem kadr naukowych i naukowo-badawczych, z ekonomiką badań.”

W skład komisji, której działalność obejmuje również pewną część prac prowadzonych przez Zakład Historii Nauki i Techniki PAN (np. zagadnienia socjologii wiedzy oraz wiele z zagadnień dyskutowanych na wrześniowym sympozjum w Jabłonie), weszli m. in. kierownik i zastępca kierownika Zakładu prof. B. Suchodolski i prof. E. Olszewski.

E. O.

KRONIKA ZAGRANICZNA

POSIEDZENIE MIĘDZYNARODOWEJ KOMISJI INWENTARZA ZABYTKOWYCH PRZYRZĄDÓW NAUKOWYCH W BRUKSELI

Posiedzenie Międzynarodowej Komisji Inwentarza Zabytkowych Przyrządów Naukowych, które miało się odbyć w styczniu br. w Paryżu¹, zostało przesunięte w czasie i miejscu z powodu śmierci w grudniu 1962 r. przewodniczącego Komisji André Leveille'a. Na posiedzeniu w dniach 13—14 maja br. w Brukseli wybrano na przewodniczącego dotychczasowego wiceprzewodniczącego Henri Michela. W posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele Austrii, Belgii, Czechosłowacji, Francji, Holandii, Luksemburga, NRF, Polski (przez czym niżej podpisany delegat Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN był zarazem przedstawicielem Światowego Związku Coronellego w Wiedniu, przeprowadzającego światowy inwentarz zabytkowych globusów), Szwajcarii, Wielkiej Brytanii oraz

¹ Por. rozdział *Światowy inwentarz historycznych przyrządów naukowych* w sprawozdaniu z X Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki w „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki”, nr 1/1963, s. 139.

Włoch. Poza tym sprawozdania pisemne z akcji inwentarzowej przysłały Stany Zjednoczone oraz ZSRR. Belgia i Włochy przedstawiły powielone egzemplarze swych inwentarzy, lecz niestety bez fotografii, które są zasadniczym elementem wykończonej karty inwentarzowej. Polska przedstawiła wybór inwentarza, zawierający opis ok. 100 przyrządów zabytkowych w całkowicie wykończonej postaci wraz z fotografiami, uznany za gotowy do publikacji międzynarodowej. Również Czechosłowacja przedstawiła wybór 20 kart z fotografiami. Pozostałe kraje referowały przebieg prac inwentarzowych, które, niestety, w wielu z nich, a nawet we Francji, skąd przecieży wyszła inicjatywa inwentarza, napotykały wielkie trudności realizacyjne.

Wobec tych trudności na wniosek nowego przewodniczącego postanowiono dla propagandy akcji inwentarza wydać na początek bardzo mały i ścisły wybór jako *Protocorpus* inwentarza, do którego każdy z krajów wchodzących w skład UNESCO, patronującego tej akcji, ma przedłożyć po ok. 20 kart ścisłego wyboru swych najważniejszych zabytków nauki. Stworzono redakcję, która ma opracować szczegółowy wybór tych najważniejszych przyrządów w każdej dyscyplinie naukowej.

Przedstawiciel Polski nazajutrz po zakończeniu prac Komisji zreferował ów projekt *Protocorpusu* w sekretariacie Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki w Paryżu, poprzez którą UNESCO patronuje akcji inwentarza. W dyskusji przedstawiciele Unii kładli silny nacisk, by prace nad *Protocorpusem* nie przeszkadzały właściwej akcji inwentarzowej i w tym sensie Unia wystosowała ponowne wezwanie do wszystkich Akademii Nauk świata.

Tadeusz Przytkowski

PIERWSZE MIĘDZYKARODOWE SYMPOZJUM KAUKOWE ŚWIATOWEGO ZWIĄZKU CORONELLEGO MIŁOŚNIKÓW ZABYTEKOWYCH GLOBUSÓW W WIEDNIU

Sympozjum Światowego Związku Coronellego Miłośników Zabytkowych Globusów miało się odbyć już w czerwcu 1962 r., lecz zostało wówczas odłożone w ostatniej chwili z powodu nagłej śmierci przewodniczącego i założyciela Związku inż. Roberta Haardta. Nowy przewodniczący prof. Ernest Bernleither zmienił nieco zasadniczy kierunek prac Związku z raczej kolekcjonerskiego na ściśle naukowo-badawczy. Taki też miały charakter referaty wygłoszone w czasie sympozjum odbytego w dniach 13—15 czerwca br. w Wiedniu. Poza przedstawicielami Austrii, których naturalnie było najwięcej, wzięli w sympozjum udział przedstawiciele Belgii, Danii, Holandii, Francji, Monako, NRD, NRF, Polski, Szwecji, Węgier oraz Wielkiej Brytanii.

Niżej podpisany przedstawiciel Polski, a zarazem przedstawiciel Związku Coronellego w Międzynarodowej Komisji Światowego Inwentarza Zabytkowych Przyrządów Naukowych, poza referatem o najważniejszych i najstarszych globusach w muzeach polskich wręczył przewodniczącemu tom inwentarza globusów we Włoszech, jaki otrzymał na posiedzeniu tej komisji w Brukseli oraz zreferował sprawę *Protocorpusu*¹, do którego mają wejść i globusy. Wybór ich ma być dokonany z zebranego już przez Związek materiału do światowego inwentarza zabytkowych globusów przez zarząd Związku wraz z jego przedstawicielem do Komisji Inwentarza.

Następne obrady nad sprawą inwentarza projektuje się w czasie XX Międzynarodowego Kongresu Geograficznego w sierpniu 1964 r. w Londynie.

Tadeusz Przytkowski

¹ Por. wyżej notatkę o posiedzeniu tej Komisji.